

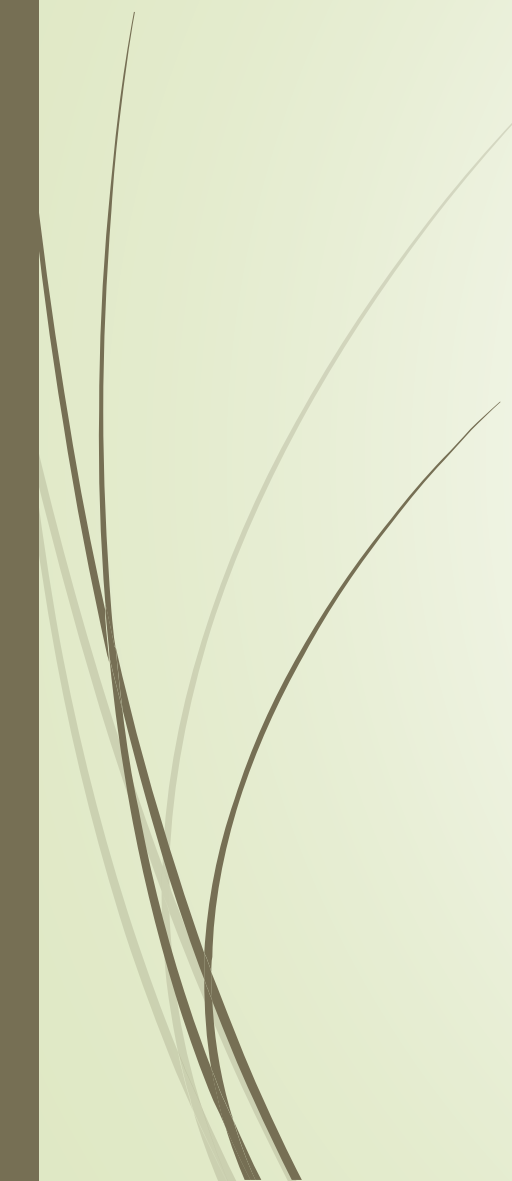

Soortenkennis

Droge en natte heide

Agenda

- Leerdoelen
  - Natuurdoeltypen droge en natte heide
  - De soorten
-

Leerdoelen

- ▶ Aan het einde van de les
  - ▶ Kan je uitleggen wat de hoofd aspecten van natuurdoeltype droge en natte/vochtige heide zijn
  - ▶ Kan je 5 plantensoorten en 3 diersoorten herkennen en benoemen van droge heide
  - ▶ Kan je 5 plantensoorten en 3 diersoorten herkennen en benoemen van natte/vochtige heide

Droge heide

- Zeer voedselarme bodem
- Zuur tot sterk zure bodem
- Droog tot vochtig
- Maai gevoelige vegetatie
- Kenmerkend door de Struikheide
- Droogte → aanpassingen plant

Plantsoorten

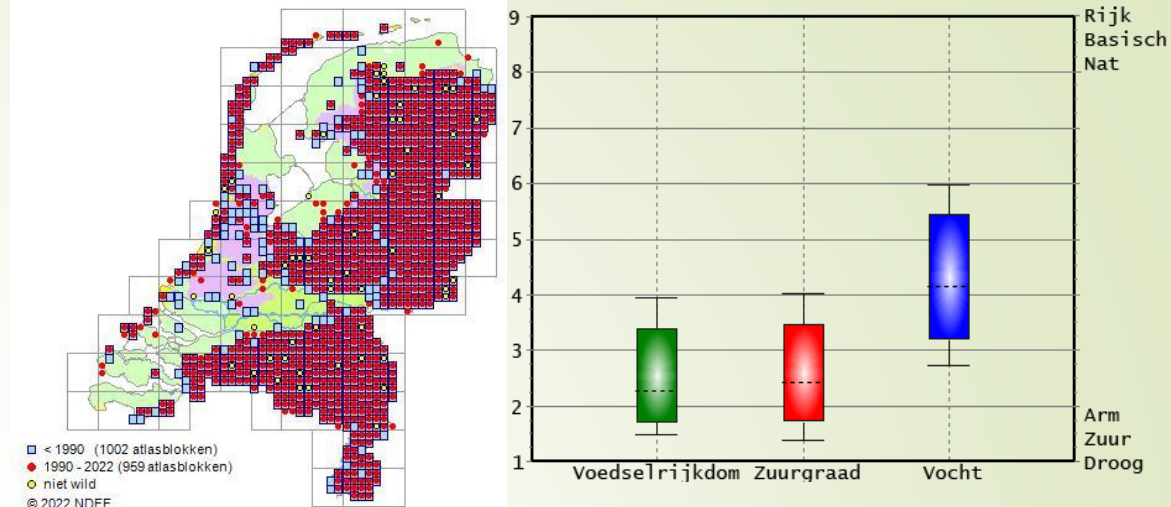
- Struikheide
- Klein warkruid
- Stekelbrem
- Pijpenstrootje

Diersoorten

- Heivlinder
- Groentje
- Spinnendoder
- Levendbarende hagedis
- Zandhagedis

Struikheide

- Heifamilie
- Tweeslachtig
- Zonnig tot lichte schaduw

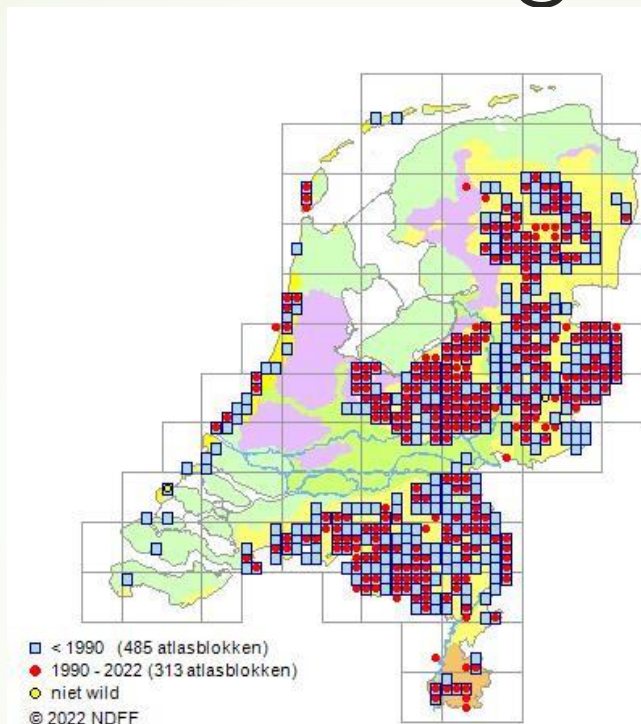
Struikheide

- Bladvorm: Lijnvormig
- Bladrand: Gaaf
- Bloem in een tros of pluim
- 2 paar schutbladen vlak onder bloem

Klein Warkruid/ Duivelsnaaigaren

- Windefamilie
- Parasiet
- Tweeslachtig
- Zonnige, open plaatsen
- Droge, voedselarme, kalkarme tot kalkhoudende zandgrond

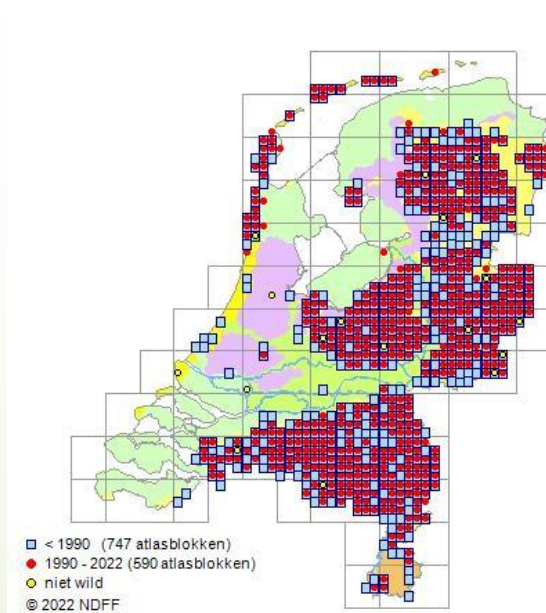
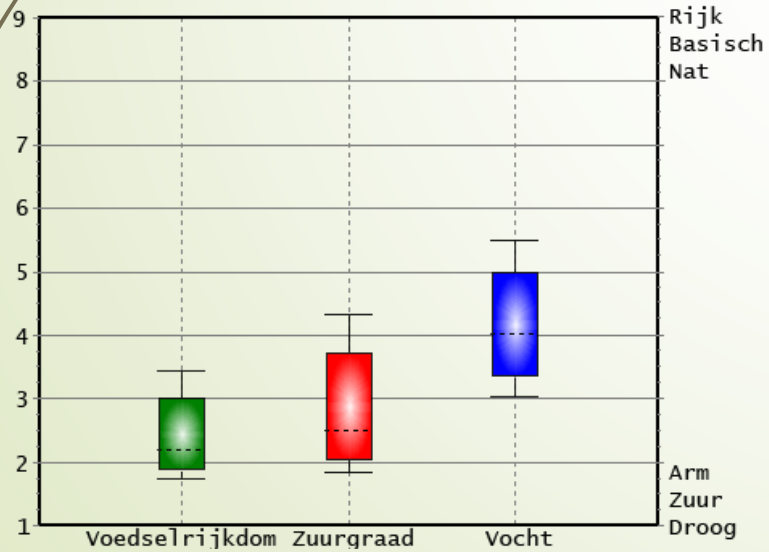
Klein Warkruid/ Duivelsnaaigaren

- Rode stengels, schubjes als bladeren
- Bloem buis tot klokvormig
- Kroonslippen zijn toegespitst, tongvormig en regelmatig gewimperd

Stekelbrem

- Vlinderbloemfamilie
- Tweeslachtig
- Zonnige plek

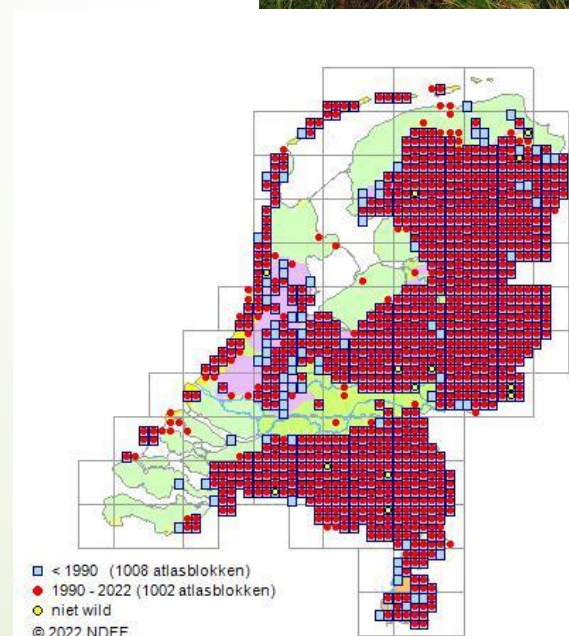
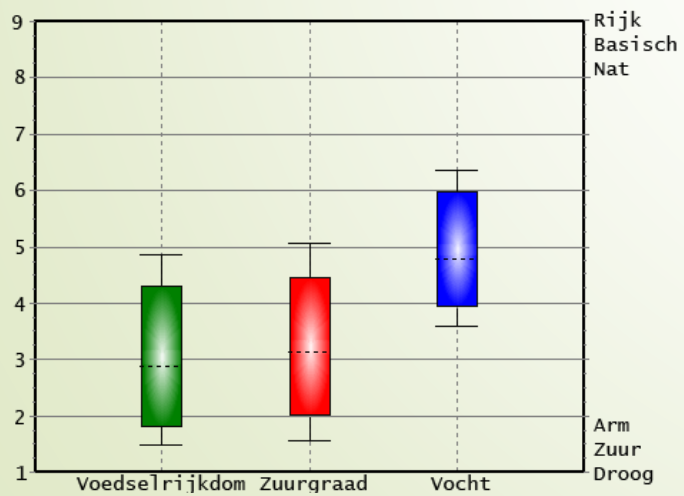
Stekelbrem

- Bladvorm: elliptisch
- Bladrand: gaaf
- Bloem:
  - Bloeit in een tros
  - 5 tandige kelk
  - 2 steelblaadjes

Pijpenstrootje

- Grassenfamilie
- Tweeslachtig
- Zonnig tot licht beschaduwde plekken

Pijpenstrootje

- Bladvorm: lijnvormig
- Bladrand: gaaf
- Van bladschede naar bladschijf lange haren

- Bloem:
  - In pluimen
  - 2 kelkkafjes, 2 kroonkafjes

Heivlinder

- ▶ Aurelia's
- ▶ Waardplant: Grassen, voornamelijk schapengras
- ▶ Voedselplant: stuikhei, akkerdistel, boomsap van berken of eiken

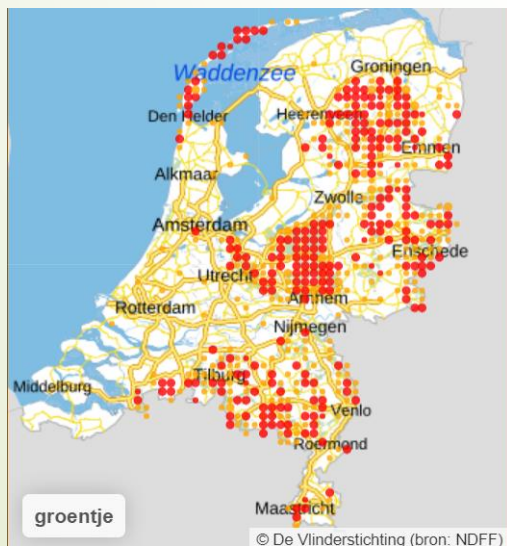
Heivlinder

- Bovenkant vleugel grijsbruin, vrouwtje oranjetekenen uitgebreider
- Rups: naar de staart versmald, bruine middenstreep

Groentje

- Blauwtjes
- Waardplant: Struik- of Dophei, Brem, Braam
- Voedselplant: Braam, Dophei, Wilde lijsterbes

Groentje

- Vlinder: achtervleugel klein staartje
- Rups: segmenten sterk ingesneden

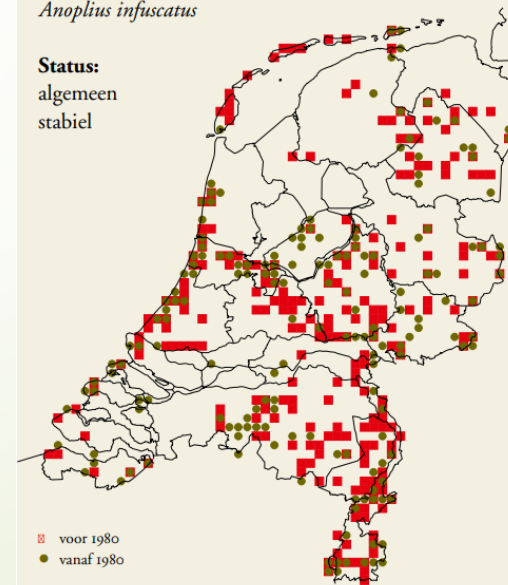

Spinnendoder

- Wespachtigen / spinnendoder
- Open droge en vaak warme stekken
- Wespentaille
- Zwart, met rode achterkant

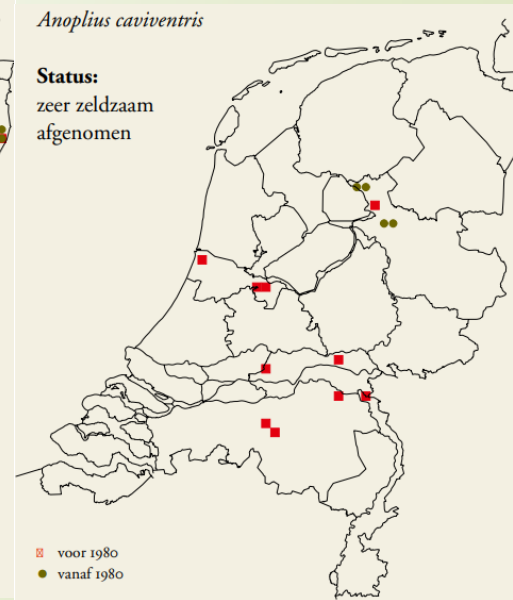
Anoplius infuscatus

Status:
algemeen
stabiel

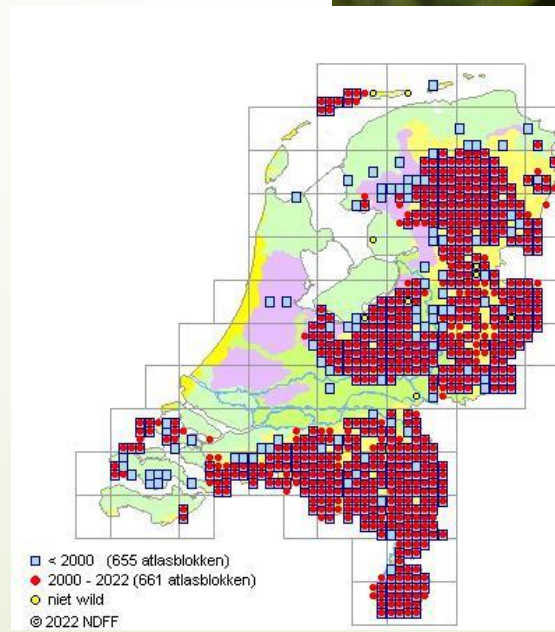
Anoplius caviventris

Status:
zeer zeldzaam
afgenomen

Levendbarende hagedis

- Echte hagedissen
- Voorkeur heide of hoogveen
- Geleedpotigen als voedsel
- Eierlevendbarend

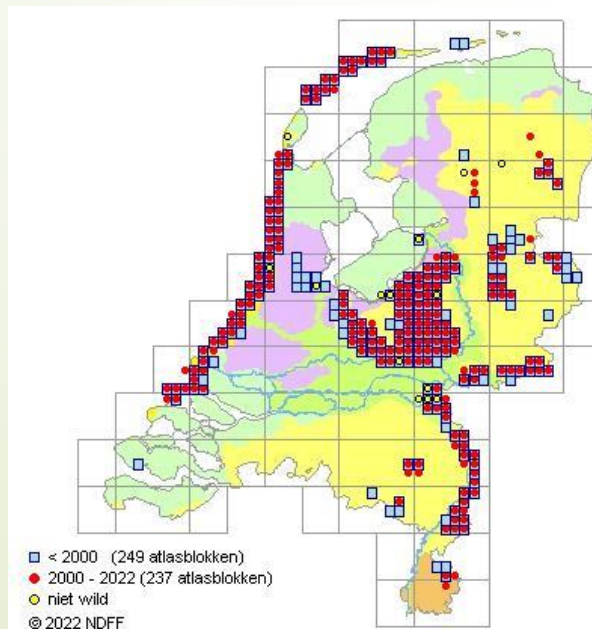
Levendbarende hagedis

- Lange staart
- Korte poten
- koperbruin tot bruingrijs met op iedere flank twee lichte strepen in de lengte
- Niet zo helder groen, vaak grijzig of bruinig

Zandhagedis

- Duin en heidegebieden
- Geleedpotigen als voedsel
- Graven eieren in het zand

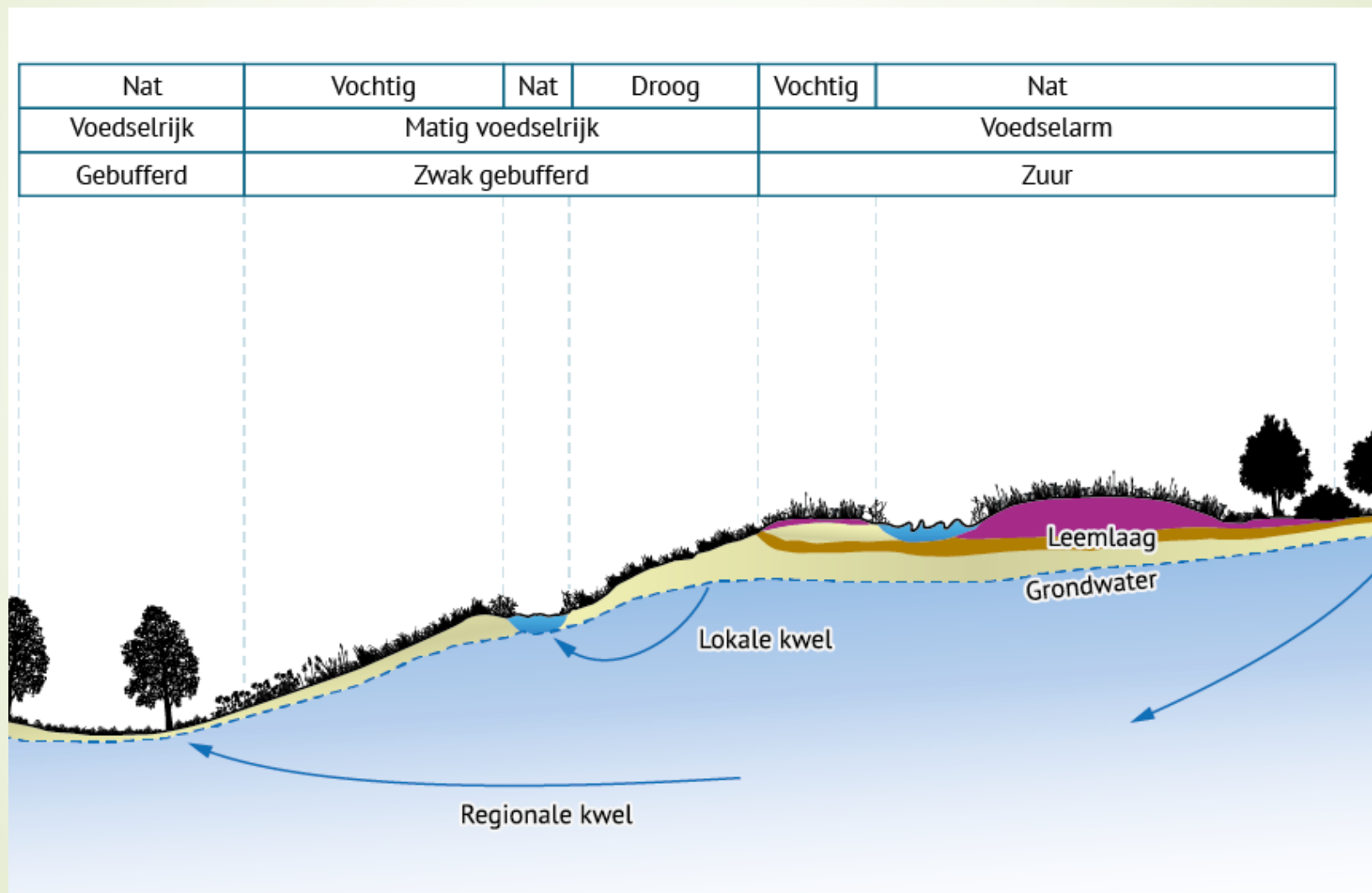

Zandhagedis

- Mannetjes:
  - groene flanken
  - Schubben rug kleiner in midden
- Vrouwtje:
  - Duidelijke tekening vrouwtje
- Volwassen donkerbruin tot zwarte staart

Natte/vochtige heide

Plantsoorten

- Gewone dopheide
- Klokjesgentiaan
- Moeraswolfsklauw
- Kleine zonnedauw
- Ronde zonnedauw
- Witte snavelbies
- Veenpluis

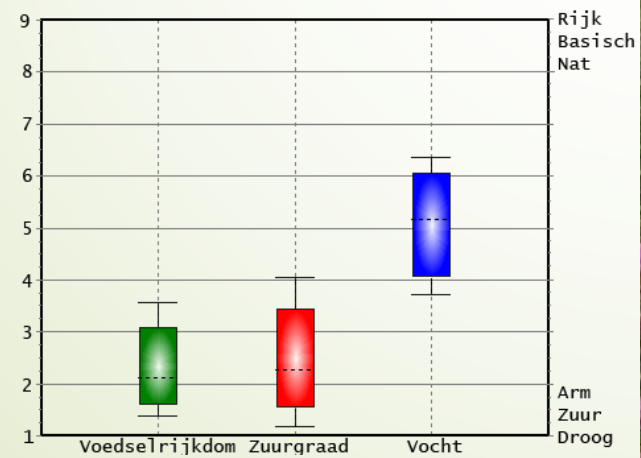
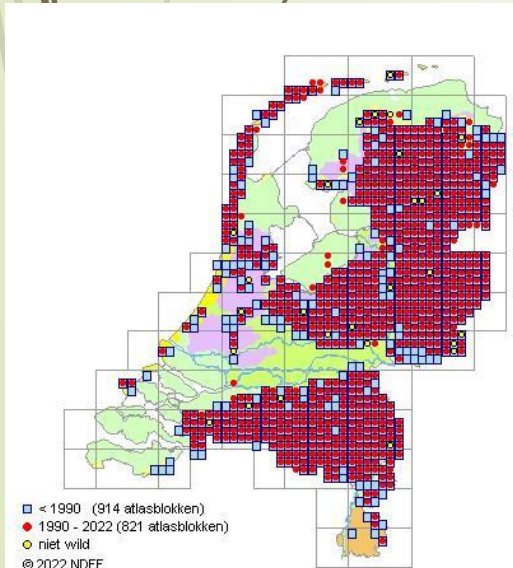
Diersoorten

- Gentiaanblauwtje
- Heideblauwtje
- Heikikker
- Adder

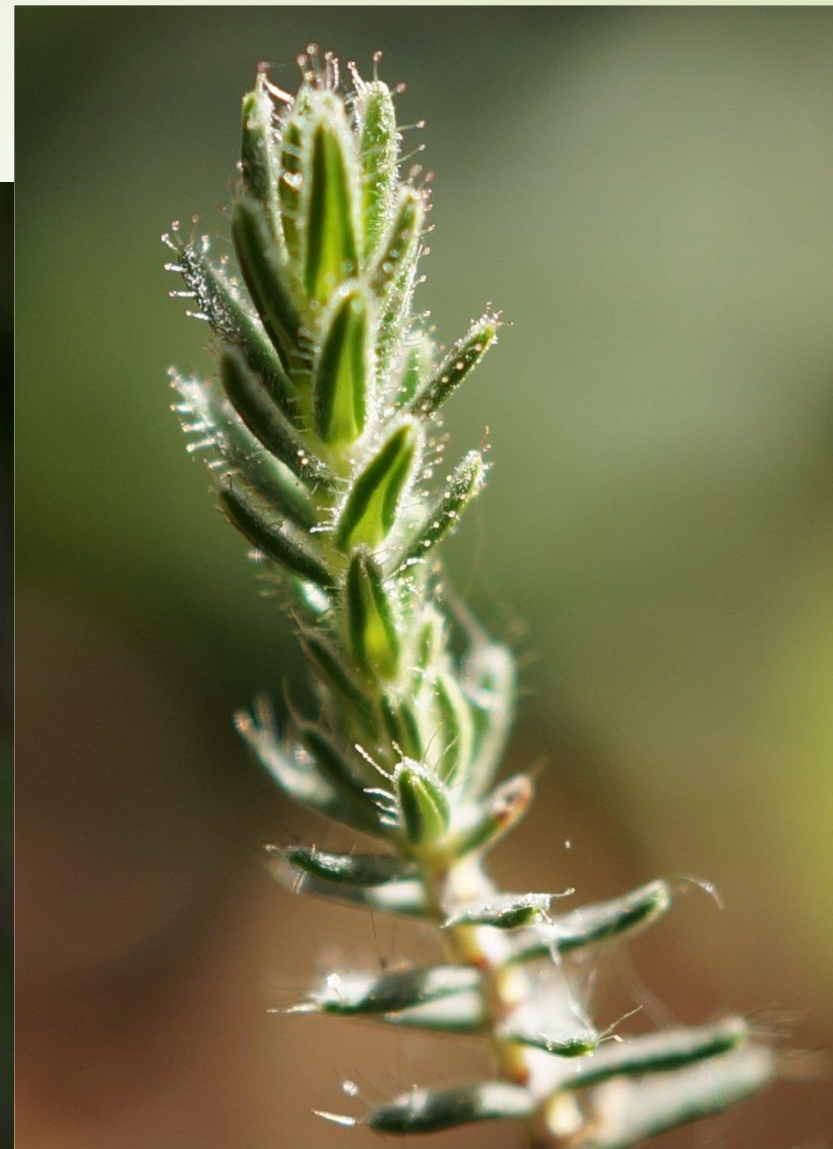
Gewone dopheide

➤ Heifamilie

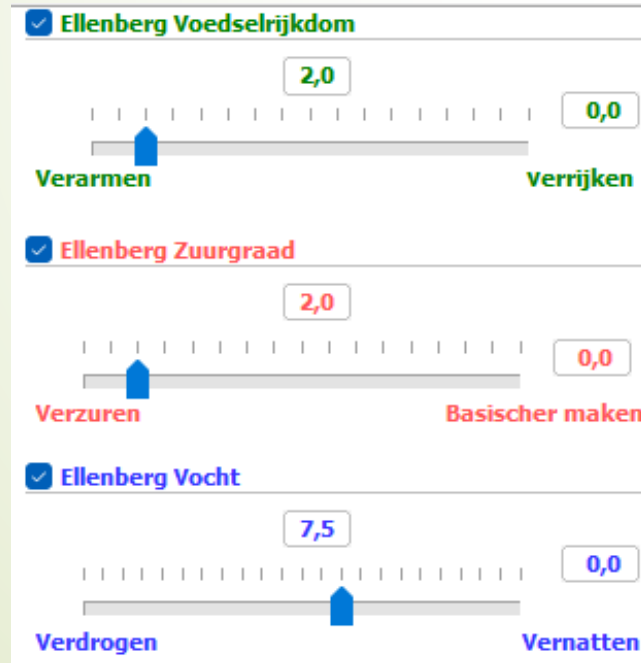
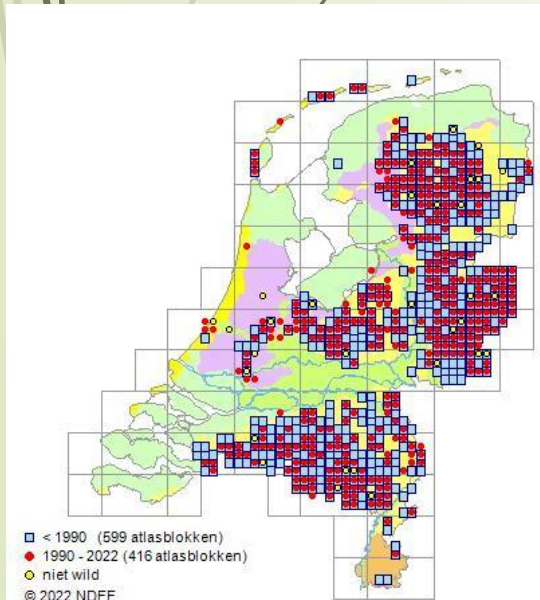
Gewone dopheide

- Bladrand: behaard
- Bloem in trosjes

Klokjesgentiaan

➤ Gentiaanfamilie

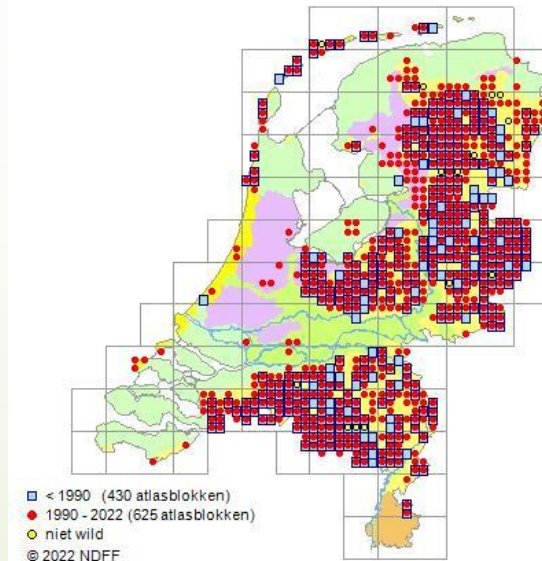
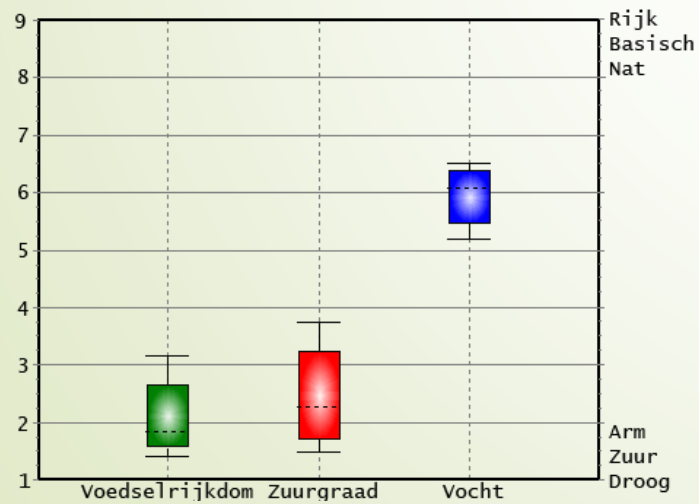
Klokjesgentiaan

- Bladvorm: lijn tot lancetvormig
- 5 vergroeide kroonbladen

Moeraswolfsklauw

➤ Wolfsklauwfamilie

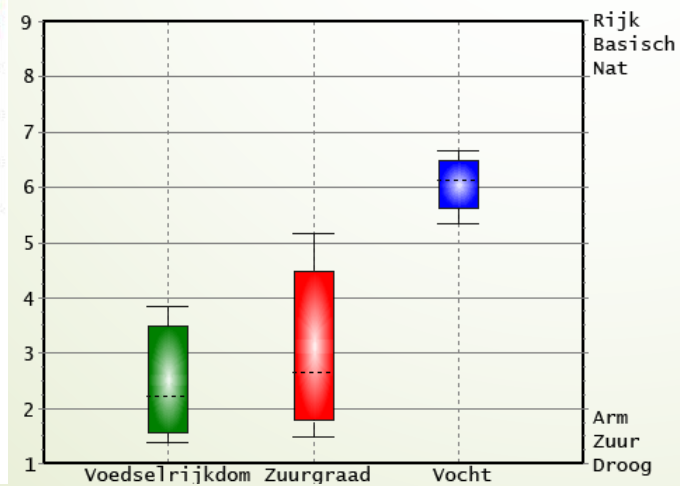
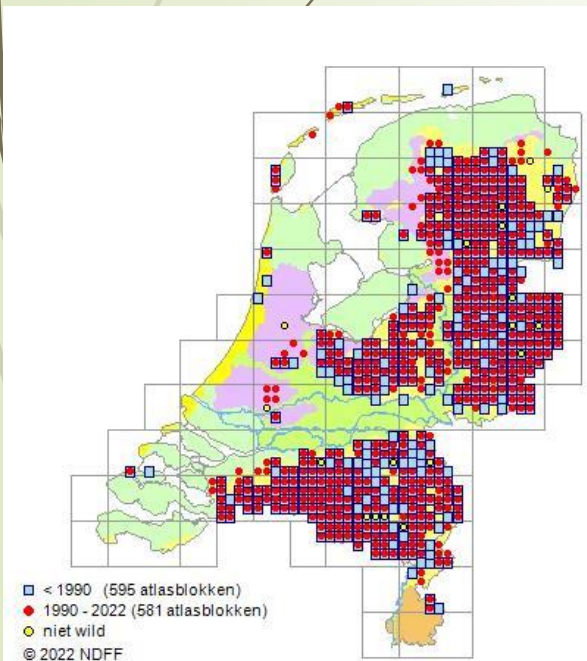

Moeraswolfsklauw

- Bladvorm: priemvormig

Kleine zonnedaauw

➤ Zonnedaauwfamilie

Kleine zonnedaauw

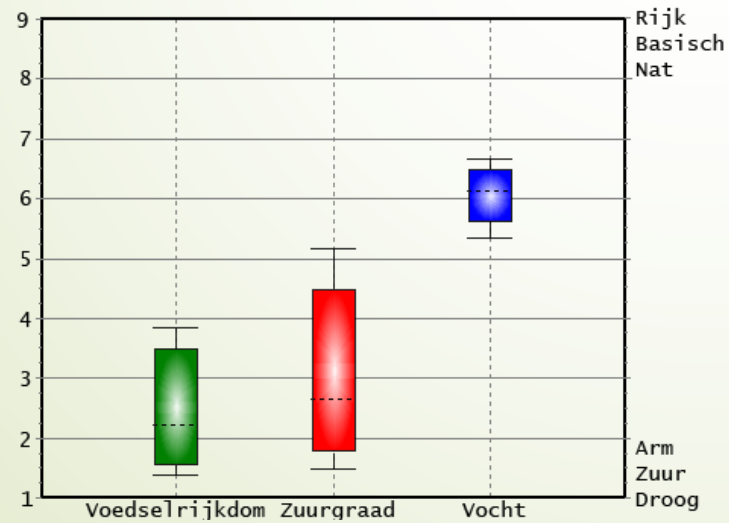
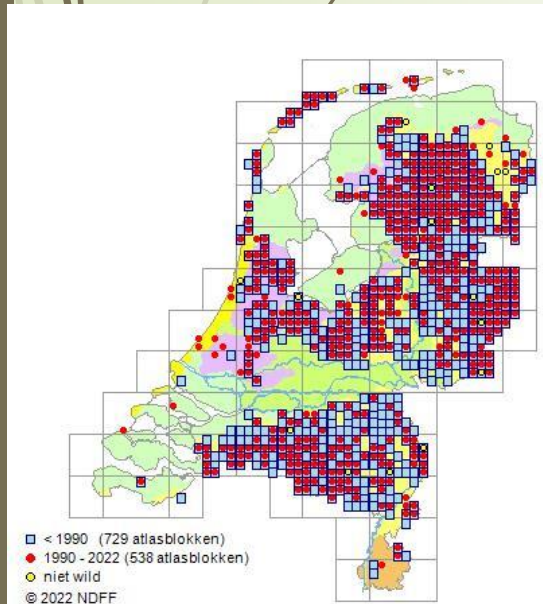
- ▶ Bladvorm:
omgekeerd eirond

Ronde zonnedaauw

➤ Zonnedaauwfamilie

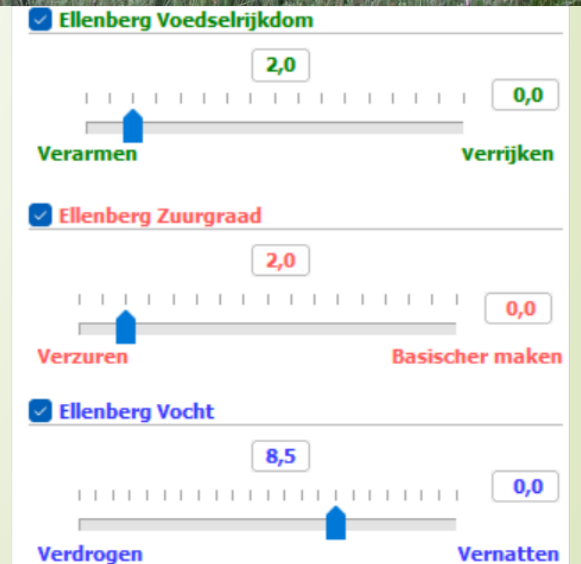
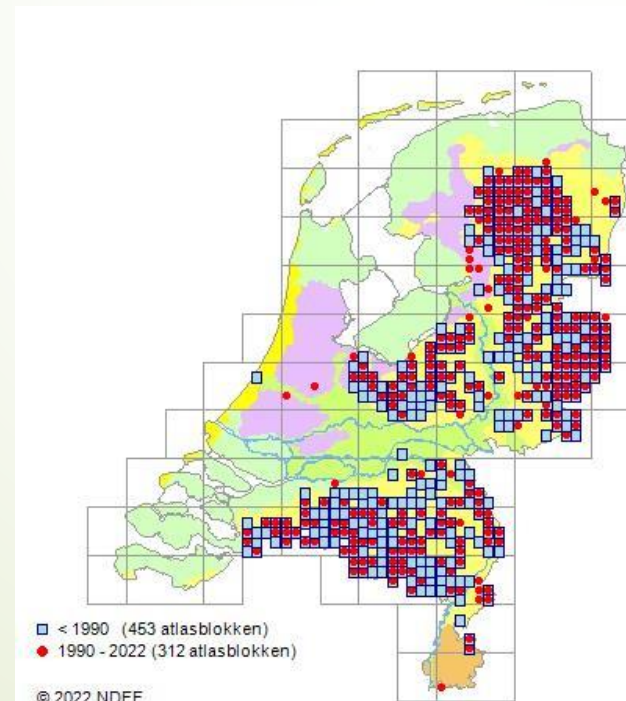
Ronde zonnedaauw

➤ Bladvorm: rond

Witte snavelbies

➤ Cypergrassenfamilie

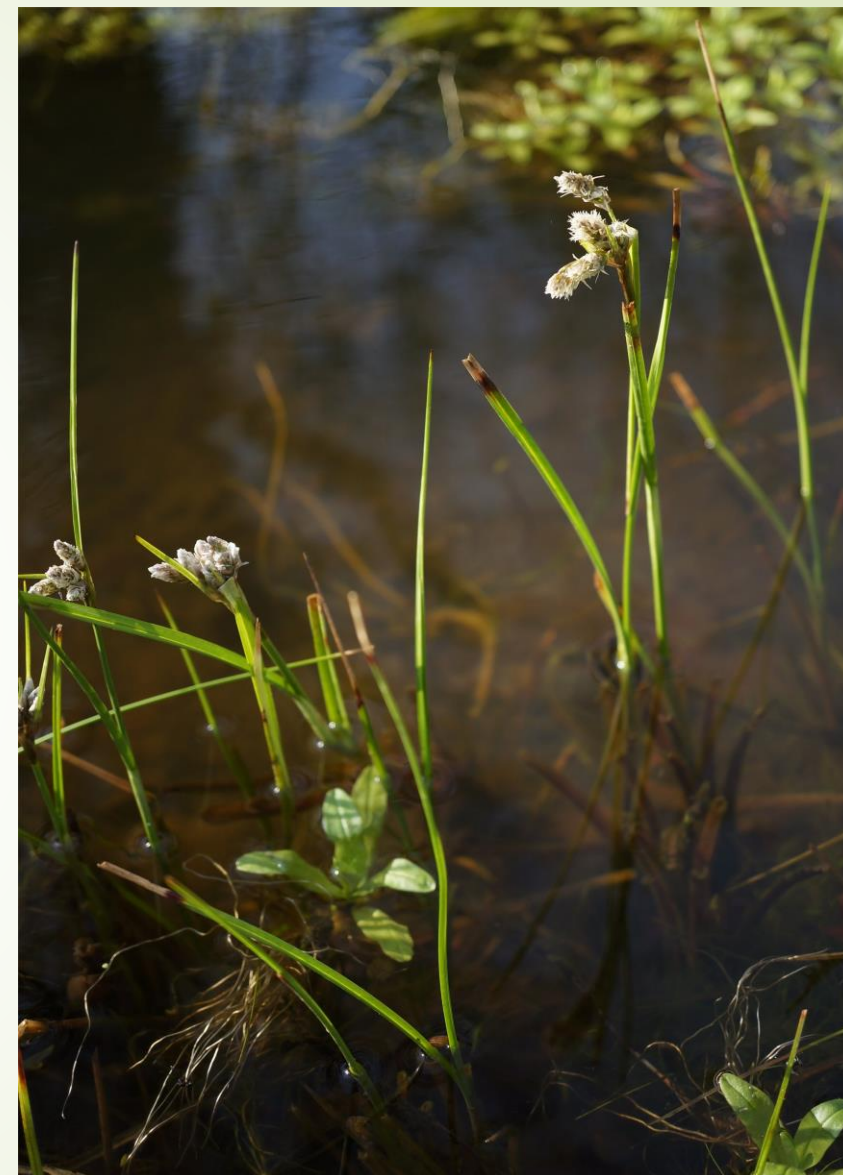
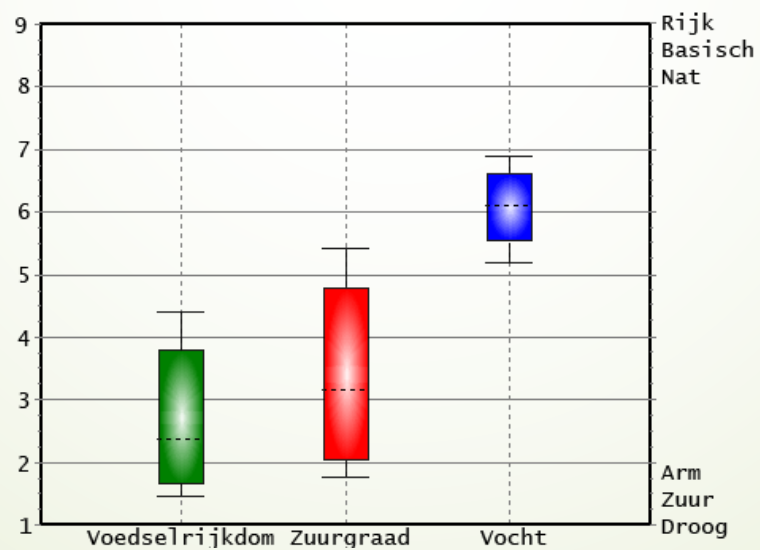
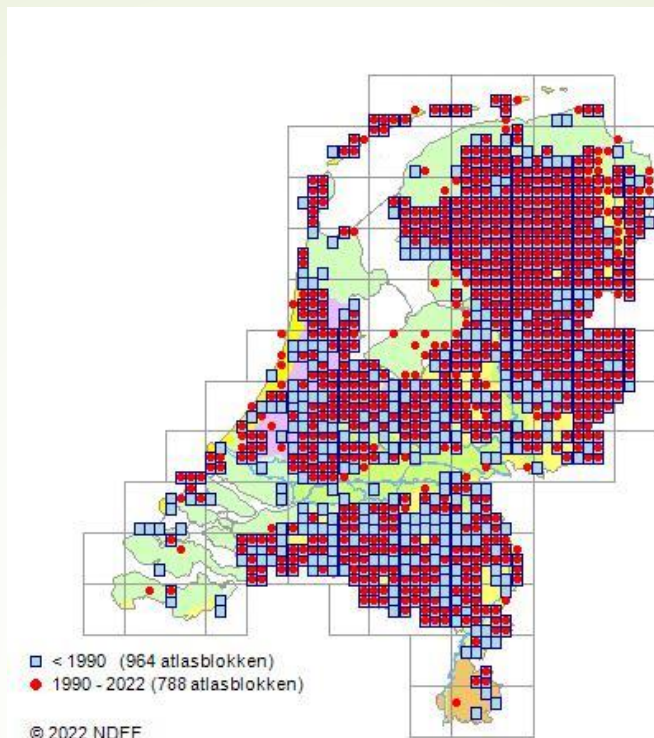
Witte snavelbies

- Bladvorm: Lancet, gootvormig
- Bloem:
  - In dichte kluwens

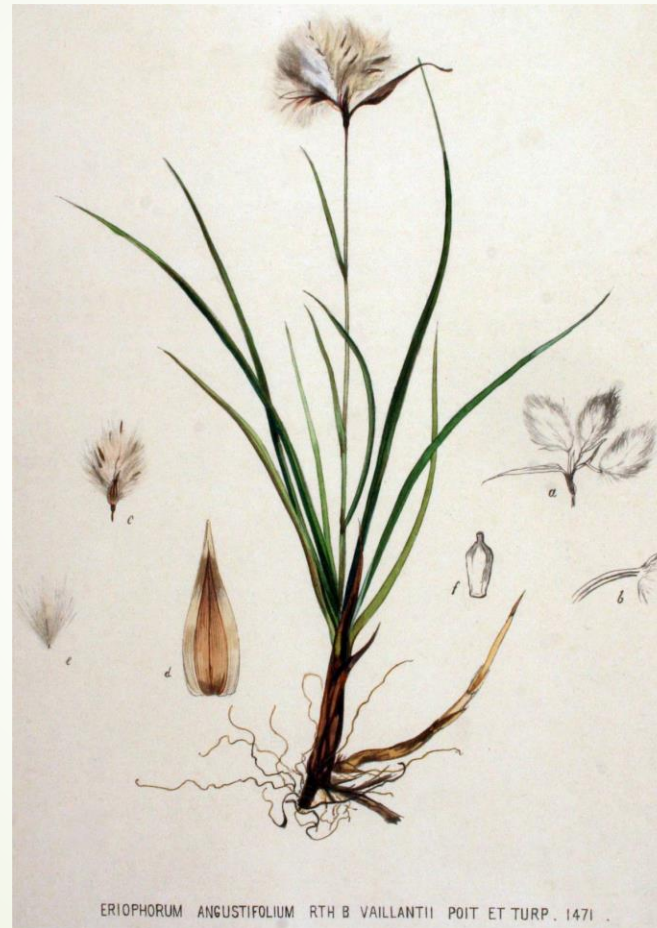
Veenpluis

➤ Cypergrassenfamilie

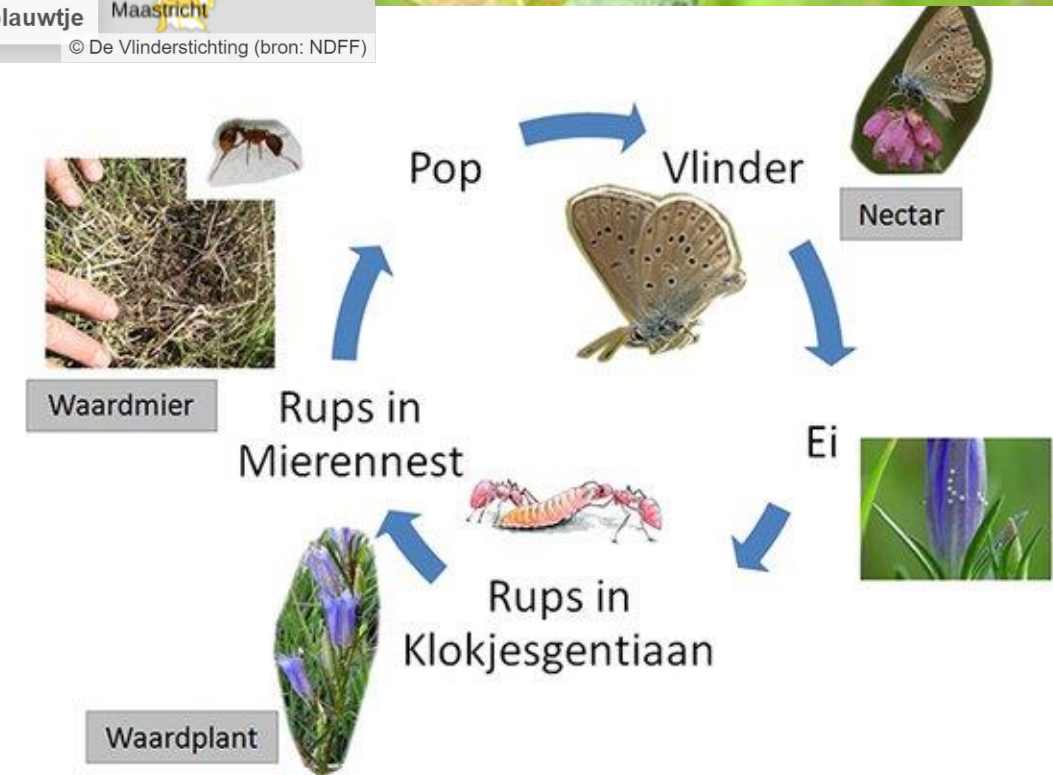
Veenpluis

- Bladvorm: lijnvormig
- Bloem:
  - Pluis, 3-5 cm

Gentiaanblauwtje

➔ Familie: Blauwtjes

Gentiaanblauwtje

- ▶ Onderkant vleugel grijsachtig bruin, witte omranding, zwarte vlekken
  - ▶ Bovenkant blauw zonder vlekken
- ▶ Rups:
  - ▶ Rood

Heideblauwtje

- Familie: Blauwtjes
- Habitat: overgang droge naar natte heide

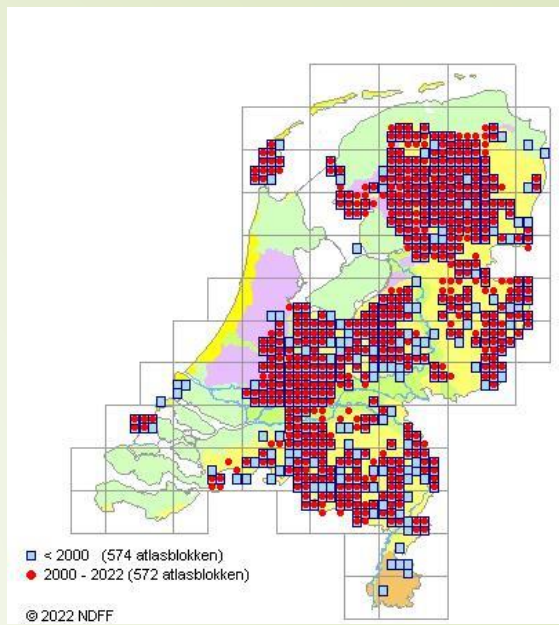
Heideblauwtje

- ▶ Mannetje:
  - ▶ Bovenkant: Helder blauw met witte franje
- ▶ Vrouwetje:
  - ▶ Bovenkant: Donkerbruin, oranje vlekjes, bruine franje

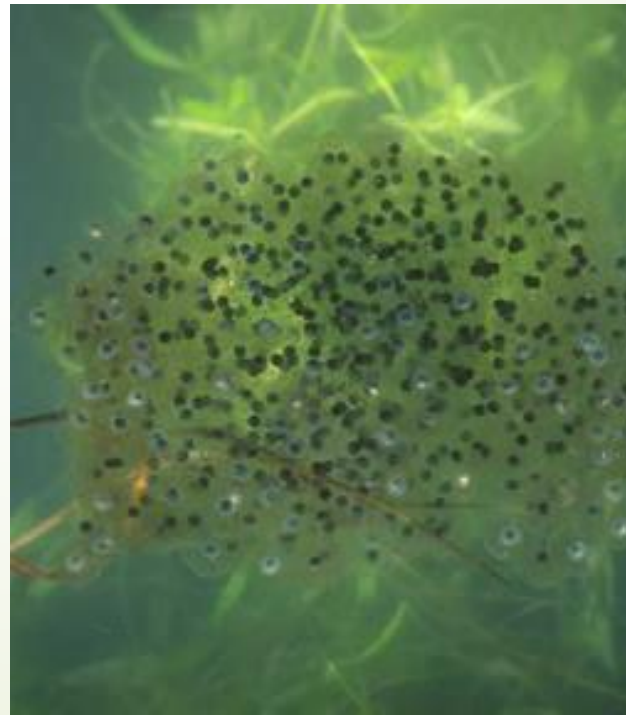
Heikikker

➤ Familie: Echte kikkers

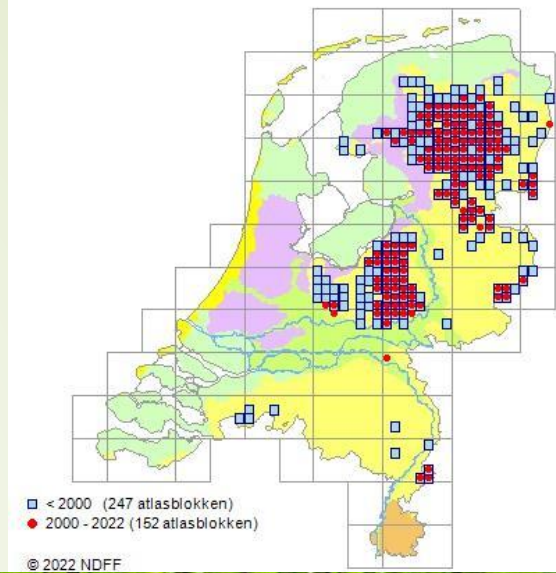
Heikikker

- ▶ Mannetje wordt blauw
- ▶ Spitse snuit en rank lichaam

Adder

➤ Familie: Adders

Adder

- ▶ Verticale pupillen
- ▶ Mannetje:
  - ▶ Grijs of bruin
- ▶ Vrouwtje:
  - ▶ Lichtbruin

Bronnen

- www.ravon.nl
- www.vlinderstichting.nl
- www.verspreidingsatlas.nl
- www.wilde-planten.nl
- www.floravannederland.nl
- <https://www.wildewespen.nl/spinnendoders.html>
- <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/index-natuur-en-landschap/>
- D.Bal, H.M. Beije, M. Fellingier, R. Haveman, A.J.F.M. van Opstal & F.J. van Zadelhoff. (2001) *Handboek Natuurdoeltypen*. Expertisecentrum LNV, Wageningen